

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Національна академія педагогічних наук України
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Кременчуцький педагогічний коледж імені А. С. Макаренка

**Інновації в початковій освіті:
проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення**

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
21-22 березня 2019 року

Полтава, 2019

УДК 373.3:001.895(06)
1-66

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол №10 від 28.03.2019 року)

Редколегія:

Федій О.А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Карапузова Н.Д. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка;

Гібалова Н.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка;

Процай Л.П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка;

Рецензенти:

Сулаєва Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри музики, декан психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Буйдіна Олена Олександрівна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри методики змісту освіти ПОППО ім. М.В. Остроградського

Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 21-22 березня 2019 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. – 157 с.

У збірнику представлено результати науково-дослідницької діяльності з проблем запровадження інновацій у сучасній початковій освіті.

УДК 373.3:001.895(06)

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019
© Автори статей, 2019

ЗМІСТ

Секція 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	6
Федій О.А. ПЕДАГОГ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	6
Шпак В.П. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	10
Байдюк Н.В. ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	13
Богута В.М. ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	16
Власенко Н.О. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	18
Герасімова Н. Є., Герасімова І. В. ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	21
Процай Л.П. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-ЦЕНТЕНІАЛІВ	25
Барда С. І. РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В РЕАЛІЗАЦІЇ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	28
Козинець О.Д. МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ШКІЛ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)	32
Крамська З.М. РОЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	34
Наборозняк О.М., Хіля А.В. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ	37
Секція 2. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	40
Онопрієнко О.В. СУЧАСНІ СПОСОБИ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	40
Вашуленко О.В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	43
Листопад Н.П. ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ВИМІРЮВАЛЬНИХ УМІНЬ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ	47
Прищеп О.Ю. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ПИСЬМА ПЕРШОКЛАСНИКІВ З НИЗЬКИМ РІВНЕМ ГОТОВНОСТІ ДО НЬОГО	49

Березан В.І. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	52
Буйдіна О.О. ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	57
Павленко Ю.Г. МЕТОДИКА РОБОТИ З КОЛЕКЦІЯМИ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	60
Імбер В.І., Дозірча І.Ю., Ліщишина Ю.В. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	63
Сакалюк О.П. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	66
Крилевець М.П. НУШ: ВЧИМО НАВЧАТИ НА КРИЛАХ СУЧАСНОСТІ	69
Мудрик О.І. КРАСЗНАВЧИЙ МАТЕРІАЛ – ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	75
Сітарська Х.В., Хіля А.В. КАЗКОТЕРАПІЯ НА ЗАНЯТТЯХ ЗДО ІЗ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	78
Топчій Н.М. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ ПОРТФОЛІО	80
Шейко Г.Д. ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	83
Шуляк В.О., Хом'юк І.В. ВИКОРИСТАННЯ КОРЕКТУРНИХ ТАБЛИЦЬ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	87
Секція 3. УПРОВАДЖЕННЯ ОНОВЛЕНОГО ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ	90
Савченко О.Я. ВПРОВАДЖЕННЯ У ЗМІСТ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ ІДЕЙ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	90
Карапузова Н.Д. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ УЧНІВ ПЕРШОГО КЛАСУ СКЛАДАТИ ТЕКСТИ ПРОСТИХ СЮЖЕТНИХ ЗАДАЧ	93
Мартиненко В. О. ФОРМУВАННЯ ДИКЦІЇ В УЧНІВ 1-2 КЛАСІВ ЯК ВАЖЛИВОГО ЧИННИКА СТАНОВЛЕННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ ВГОЛОС	95
Нінова Т.С. КОМПЕТЕНТІСНІ ЗАДАЧІ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	98
Пономарьова К.І. ЗАСОБИ РОЗВИТКУ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ МОВЛЕННСВО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	101
Вольф-Чекерська В. В., Хіля А.В. ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	104
Томчук М.В., Хіля А.В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	107
Федоренко С.В. РОБОТА З ТКАНИНОЮ ТА ТКАНИМИ МАТЕРІАЛАМИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	109

Секція 4. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	112
Гібалова Н.В. МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ	112
Лимар Ю.М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК МЕТОДУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	114
Мірошніченко Т.В. ЖИТТЄТВОРЧИЙ ВИМІР ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	117
Пішун С.Г. ВЗАЄМОДІЯ В МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО РЕСУРСУ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	120
Шикиринська О.В. ТЕХНОЛОГІЯ ВUOD У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	123
Кулімова Ю.Г. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ НУШ	125
Ликтей Л.М. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	128
Бірюкова С.О. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ-ВИПУСКНИКІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	131
Плугіна А.П. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІА У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	136
Серих Т.М. МОЛОДІЖНІ МІЖНАРОДНІ ОБМІНИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	139
Хрипко Н.М. СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	143
Цюняк О.П. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	145

2. Толяренко Н.І. Формування інтелектуальних умінь молодших школярів у процесі роботи з комп'ютером: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Наталя Ігорівна Толяренко. – Харків, 2008. – 20 с.

Сакалюк О.П.,

*кандидат педагогічних наук, старший викладач Київського університету
імені Бориса Грінченка*

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сучасна освіта характеризується гуманістичними тенденціями щодо орієнтації на всебічну реалізацію особистісного потенціалу учня. Урахування потреб, інтересів, можливостей дітей змусили навчальні заклади перейти на технологічний етап розвитку. Застосування педагогічних технологій в роботі з дітьми вимагає від педагога не тільки дидактичних знань, але й сформованих механізмів щодо варіативного застосування змісту, форм і методів в реальному навчальному процесі як з урахуванням інтересів та здібностей учнів, так і його особистої творчої індивідуальності. Як зазначають науковці, окремі форми і методи навчання повинні поступитися цілісним педагогічним технологіям загалом і технології навчання – зокрема. Таким чином, вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи вчителя з учнем [4,60]

Однією із професійних компетентностей сучасних педагогів науковці визначають технологічну компетентність, як здатність реалізовувати педагогічні технології в освітньому процесі навчальних закладів. Зважаючи на актуальність досліджуваного поняття, звернемось до термінологічного аналізу. Стосовно технологічної компетентності наводимо твердження Н. Манько, яка розглядає технологічну компетентність як систему креативно-технологічних знань, здібностей і стереотипів інструменталізованої діяльності з перетворення об'єктів (разом із суб'єктом і процесами) педагогічної дійсності [3, 227].

Питання формування і розвитку проектно-технологічної компетентності учнів знайшли відображення в багатьох чинних нормативних документах із питань освіти. Так, у Державному стандарті базової і повної середньої освіти зазначено, що мета освітньої галузі «Технології» полягає в формуванні й розвитку проектно-технологічної компетентності учнів, що відображується в збагаченні їх творчого потенціалу та подальшій соціалізації в суспільстві [1,5]. Це, в свою чергу, спонукає до ретельної розробки змісту, форм і методів підготовки майбутнього педагога, формування його технологічної компетентності.

Проектна діяльність – нині одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, які на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проекту.

У сучасній школі можна виділити чотири основні напрями ефективного використання проектної технології:

- проект як метод навчання на уроці;
- проектні технології дистанційного навчання;
- для формування дослідницьких навичок школярів у позаурочній роботі;
- як метод організації дослідницької діяльності вчителів[2].

Метод проектів (від грецької — шлях дослідження) — це система навчання, у процесі якої учні здобувають знання шляхом планування і виконання практичних завдань (проектів), які поступово ускладнюються.

На думку дослідників навчання на основі проекту передбачає таке:

- учні застосовують знання та навички для вирішення реалістичних проблем у реальному світі;
- підвищується рівень відповідальності учня за виконаний обсяг роботи;

- вчителі виконують ролі тренерів та фасилітаторів дослідження, проводять рефлексії;
- часто учні працюють в парах або групах.

Переваги проектного навчання для молодших школярів:

- традиційна аудиторія перетворюється у відкритий навчальний простір, в якому учні рухаються у власному темпі;
- у процесі виконання проекту виникає потреба в самонавчанні та самовдосконаленні;
- навчання на основі запам'ятовування та повторення переходить до інтеграції, відкриття та презентації набутих знань;
- учні мають можливість проходити всі етапи “виробництва”: від ідеї, створення моделі майбутнього продукту до його реалізації[5].

З усього вищезазначеного можна зробити висновок, що метод проектів – це комплексний узагальнюючий процес раціонального поєднання репродуктивної і продуктивної діяльності молодших школярів, який дозволяє комбінувати і поєднувати формальні знання з практичним досвідом. У результаті проектної діяльності більш повно забезпечуються сучасні вимоги до розвитку особистості, враховуються їх індивідуальні інтереси і здібності, виконуються і засвоюються учнями не тільки конкретні трудові дії, але в системі вирішуються різноманітні конструкторсько-технологічні і технічні задачі.

Список використаних джерел

1. Гаврилюк Г.М. Підготовка вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів.- [Електронний ресурс].-Режим доступу:

https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiXp87f68PTAhWBC5oKHbaxDMUQFggjMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.kspu.edu%2FFileDownload.ashx%2FDis_Gavrulyk.pdf.

2. Капля А.Г. Використання проектної технології в початковій школі. - [Електронний ресурс].-Режим доступу:

http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/33260/.

3. Манько Н. Н. Теоретико-методические аспекты формирования технологической компетентности педагога : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Манько Наталия Николаевна. – Уфа, 2000. – 227 с.

4. Перспективні освітні технології : Наук.-метод. посібник. / За ред. Г.С. Сазоненко – К. : Гопак, 2000.– 560 с.

5. Проектне навчання: коротко про головне. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/>.

Крилевець М.П.,

*завідувач відділу дошкільної, початкової та спеціальної освіти
Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
ім. М. В. Остроградського*

НУШ: ВЧИМО НАВЧАТИ НА КРИЛАХ СУЧАСНОСТІ

З 2016 року розпочато активне реформування загальної середньої освіти в Україні. З прийняттям нового Закону «Про освіту», реалізацією Концепції Нової української школи, яка затверджена у грудні 2016 року, ми стоїмо на порозі важливих змін в системі освіти.

Новий Державний стандарт початкової освіти [1] , який набув чинності 1 вересня 2018 року, покликаний змінити сутність української школи. А у вересні 2017 року в 100 попередньо відібраних Міністерством освіти і науки школах розпочалося його пілотне впровадження.

В Полтавській області за результатами конкурсного відбору учасниками впровадження пілотного проекту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи є: Спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №3 імені В.О.Нижниченка з поглибленим вивченням предметів суспільно-гуманітарного циклу Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області, Кременчуцький НВК - ліцей інформаційних технологій